

Avuy ja no sé que fer. Com el naufrèch perdut en alta mar en vá he cercat el rumbo, mos esforços han resultat estérils, inútils ¡Qué tinch que fer?

Soms dos extrèms oposats. Ni tú pots volguerme, ni puch jo deixar de estimarte.

Conech ahont es ma felicitat, pero no m' es donat per un may més disfrutarla. ¡Si tant sols pogués oblidarte!

X.

15 Octubre 1900.

AL EXTRANJER

Contra la centralisació

Ab aquest titol, el notable pensador Novicow, acaba de publicar un llibre, en el que fa un detingut estudi de les funestes conseqüències que porta la centralisació y senyala als Estats moderns el camí del regionalisme y federació com a idees que tenen de portar als pobles per la via del progrés y de la pau.

Segons en Novicow, la centralisació es producte del concepte barbre de la forsa y del predomini de la guerra. L' invasió dels Tartres a Rússia, diu, estableix el predomini de Moscou y es causa de la destrucció dels petits principats establerts sobre les runes del imperi de Burik; les guerres feudals a Fransa centralisaren en mans del Rey tots els drets; l' Alemanya moderna accepta l' hegemonia de Prussia perque vol esser forta y resistir tota embestida del exterior.

Analisa en Novicow les conseqüències de la centralisació politica y dedueix que son desastroses per a'l poble que les sofreix; filles de la cen-

tralisació son les plagues de la burocracia, la destrucció del particularisme y l' indiferenciació de les funcions socials.

La burocracia te la tendència constant de invadirho tot, introdueix la rutina, ofega les iniciatives, enerva y anula als homes de voluntat y la conseqüència final es la disminució de l' intensitat de la vida nacional.

La centralisació politica produeix el predomini exagerat de la capital sobre la provincia, y anula el particularisme qu' es una de les forses més poderoses per a'l progrés de la humanitat. En els grans Estats centralistes del continent, Russia y Fransa, la vida intelectual y artistica de les provincies, es quasi nula, tota està reconcentrada en la capital.

Per bonica y poderosa que sia a París la vida intelectual, te de recordar-se que 'l seu esplendor es comprat a cambi del ensopiment de grans y magnifiques regions. Analisant bé la cosa, pot afirmar-se que la centralisació de tot lo moviment intelectual en una sola ciutat, se salda ab pèrdua per a'l conjunt de la nacionalitat.

En Novicow estudia detingudament els efectes de la centralisació de totes les funcions en mans del Estat per mèdi de la centralisació politica y 'u dedueix que aquesta centralisació es funesta per a les nacionalitats que la suportan. L' instrucció pública pot servir d' exemple.

Quan la Revolució francesa tirà per terra totes les institucions antigues, Bonapart tenia tota la llibertat per a organisarles a son gust; desgraciadament no descuydà l' instrucció per a ferla servir a sos fins particulars, y calcà les institucions escolars sobre les institucions del exèrcit. El cos d' ensenyansa va esser com un estat major subordinat a l' autoritat absoluta d' un quefe únich. Desde aquet